

Borgerligt køkken

Koloristerne tager hul på kunståret 1980

KUNST

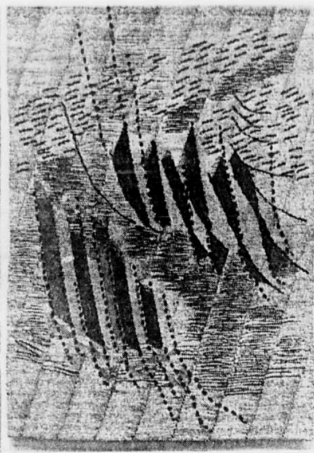
DET ER hverken ved klarhed eller charme årets første gruppeudstilling. Koloristerne udmærker sig. Heller ikke i kraft af dybt originale præstationer af nogle få, udvalgte kunstnere. Næh, den klarer sig hovedsagelig på sin mangfoldighed og afveksling, på frokostbordets bughende rigdom af tilbud. Værsgo, kom indenfor og tag for Dem af retterne, står der på den denne gang, og mange vil glæde sig over det gode borgerlige køkken.

DER ER mødt syvogtve kunstnere, mange af dem med en halv års arbejde. Det skaber trængsel i Den Friesale, og det er ikke lykkedes at få alle udstillere til at virke harmonisk sammen. Tilmeldt har man været tvunget til at sprede arbejder af samme kunstner på forskellige vægge og pladser, det slører helhedsindtrykket og kan skabe forvirring.

Fire billedhuggere bidrager beskeden men vægtigt til udstillingen. Det er Sigrid Luthen, Astrid Klenow, Finn Nielsen og Carl Lobedanz. Deres figurer bringer samling og ro på gulvbrødderne, og de to førstnævnte tegnede studier er sammen med Pia Schuttmanns sødmefulde farvekræfttegninger og gode zinkografier med til at give Koloristerne et klædeligt grafisk indslag. Mens Astrid Klenow har samlet hele sin opmærksomhed, sit beundringsværdige tålmod og sin omhed om et halvgulv-portræt af sin mor, og med dette pløj minder os om sin tilknytning til traditionen fra Astrid Noack, udstiller Sigrid Luthen en lille serie figurer inspireret af frugt- og planteformer og af en blødt, der bryder. Det er alle skulpturer af en sjælden energisk renhed og med en dejlig sluttet, organisk karakter.

Finn Nielsen arbejder henter deres særpræg i granitformernes stærke, stridende samspil, robuste stofflighed og næsten romanske oplevelser af stenens indre kraft, mens Carl Lobedanz' træfigurer har deres egenart i de klare afstandsforhold, det enkle linjespil og også lever taktet være den ændssomme behandling af selve materialet.

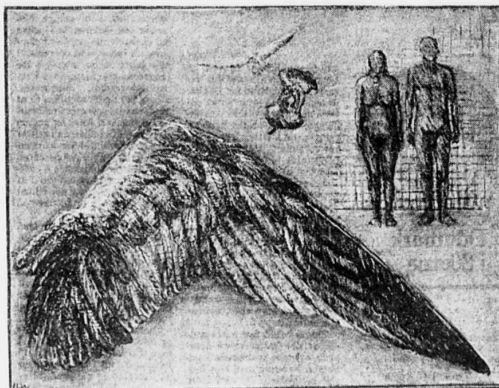
MEN NU TIL trængsel på

Nanna Hertoft: Rognskyl, billedtøppe.

Sigrid Luthen: Plante med skaller, bronze.

Inge Lise Westman: To mennesker, ableskræg og svinge.

Ingvald Holmejord: Omgivelserne.

meget liv at hente der. I hans dominerende selskab ser man Hugo Arne Buch, som arbejder med fornyet appetit og spontaneitet, og Helle Thorborg, hvis farvetræsnit overrasker ved deres sjældent indte karakter. KOLORISTERNE har Ingvald Holmejord blandt dette års gæster. Han er en usædvanlig maler, som udvikler sit talent med alvor og på en måde, som vidner om hans dybe originalitet. Der er otte af billederne,

seks større og to små, i den såkaldte indgangsrum. Her er han sammen med Herman Stilling og hans muntert spraglede trold, Kai Mottlaus usædvanlig frie, åbne og lysfyldte oliemalerier fra stranden ved Kikhavn — tank, at den gamle kolorist forstår at forny sig så overbevisende! — og den islandske billedvæbner Asgerdur Budóttir.

Holmejords lærer er blandt udstillingens store elskere. Det er lutter billeder af

lokaliteter, han har levet sig sammen med. Parcelhusene ved Pihlsmosen uden for Græsted, opkastede jordvolde, højdedrag eller bjergkrænger, velsagte fra hjemsteden ved Bergen, måske også en terrasse, som han husker fra en af sine rejser i Frankrig.

Intet kan med sikkerhed siges herom.

HAN HAR kaldt et maleri: Det Første Snit i Landskabet. Det er en meget sigende titel, skønt han sjældent lader det blive ved et enkelt snit. Hans kunst er jo netop karakteriseret ved de mange lag, den adskælle, både lag i de synlige fenomener og i bevidsthedens dybder. Den varer iagttagelse, erindring, drømme og synet sammen, åbner døre til en verden, man både kender og ikke rigtig kan genkende, derimod nok genkendelig. Den rummer nuet, fortiden og fremtiden, og det sker med søde, men rene, maleriske midler. Derved distancerer Hol-

mejord sig fra mange af surrealistene. Denne gang er hans billeder meget mørkt stemte, men alligevel virker det, som om de er gennemlyste.

DER VAR en tid, da Koloristerne som en af vores gamle grupper led under at blive brugt som springbræt til andre sammenstillinger. Nu er medlemmerne trofaste, såvel de ældre som de yngre, der står midt i eksperimenter og urolige forsøg.

Man bliver mindet om det, når man ser William Fridericias store figurkompositioner fra 40'erne og ser ham sammen med andre 'belleblomst-malere' som Steffen Petersen Borgen og Ingrid Hansen, begge i fin form, på sidstnævnte udstilling i en dejlig, frodig udfoldelse. Det er en af udstillingens meget smukke oplysninger, nu signere!

Så er der de nyere Inge Lise Westman, Jens Peter Helge Hansen, Leif Lange, Søren Hansen, Ole Hærup, Franka Rasmussen, Eigil Wendt, Groth Jensen og — som sidst, just tilkommet — den ædle kolorist Else Fischer Hansen, der for den sags skyld alle lever op til deres standard. Nogle har i mine øjne sat flere nøj til I. L. Westman, Hærup og Wendt.

NOKSÅ AFGRØNDE er det imidlertid at pøge på de to billedvæbner: Nanna Hertoft og Asgerdur Budóttir. De gør udstillingen og sig selv ære. Nanna Hertofts elegant-rytmisk beherskede, kaligt folsomt grå-blå vævning Rognskyl er et mesterskylt. Udtryksfuldt, folsomt, mægteligt i sin blide skønhed. Debussy eller Ravel udsat for væv!

De Budóttirs dobbeltvævning Hvor Ilden Aldrig Dor', skabt på bestilling af Nordisk Kulturfond, rummer en klarhed og varm skønhed i de røde toner, smidige linjetyper og taktet være den præcise fornemmelser for billedplan og billedrum, som fortæller.

Til disse gode anrettninger har endnu en gæst, Frank Rubin, fojet blandede krydderier på den lille separatudstilling han bidrager med i to sale. Han indordner sig ikke i sammenhængen med dette store skitsubogmateriale, men der er fine ting at finde hos ham.

PIERRE LUBECKER

Stina Ekblad og Paul Reichhardt i Seks Personer Søger en Forfatter. (Foto: Peer Pedersen)

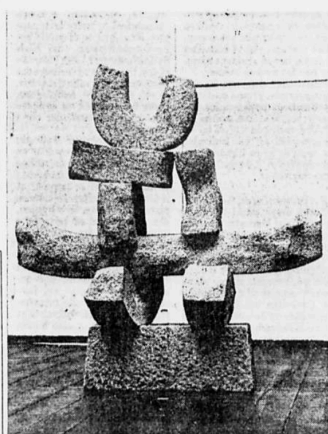
På udkig efter en forfatter

TEATRET VAR MIDT I EN PROVE. Så bliver den afbrudt. En familie på seks personer dukker op og fortæller instruktøren, at de er blevet til i en forfatterens fantasi. Men han døde, og nu kræver de seks en forløsning, søger desperat efter en forfatter, der vil skrive deres historie og en scene der vil spille det.

Seks Personer Søger en Forfatter, og det gør de nu på Det Danske Teater, der den 14. januar har premiere i Rodovre med John Price som instruktør. Længst Pirandello var 50 år, for han begyndte at skrive skuespil, og for ham var det et opgør med 'virkeligheden'. Han ville eksperimentere med begrebet. For hvad er virkeligt, og hvad er teater?

Seks Personer Søger en Forfatter blev spillet i Rom i 1921. Publikum ville slagne den formæstelige Pirandello, der så skamlost gjorde oprør mod naturalismen. Forestillingen er lavet sammen med Det Kgl. Teater, hvorfra man har hentet Poul Reichhardt til den store rolle som faderen. Moderen spilles af Hanne Løye, Stina Ekblad og Bjarne Adrian spiller de to ældste børn. Benny Poulsen har rollen som teaterdirektøren, der forsøger at få sine skuespillere, Pernille Grumme og Jens Bretnaa til at optræde i de seks roller. Preben Kavn har regissørens rolle. Lilli Holmer spiller bordelvertinden Mme. Pace. Lone Ernst har lavet scenografi, og John Price har også påtaget sig bearbejdelsen af Pirandellos fantastiske eksperiment.

Haase

Granitiskulptur af Finn Nielsen.

Hjælpe kærligheden op hvor den var trampet ned af stovler
Hejse modets banner, giv styrke videre
Til dem der havde bojet sig, udbride
Hver rest af det ugudelige Apartheid og bygge
Et hjem for alle Guds børn
Hvide, sorte og farvede
Som kunne dele statens byrder og frugterne deraf.
Den drøm fortalte han sit folk og blev forstået.

Fireogtyre år gammel stod juristen Mandela
Som en klippe, selv for mænd i lænker synlig
En trussel mod undertrykkernes magt.
Den indskrumpede baas blev grebet af panik
For var det ikke omvæltningen der nærmede sig?
Stod det skræklige ord 'kommunisme'
Ikke klart nok stavet?
Hvilken formåstelig at kræve plads ved vores bord!
Lutter importeret ideologi det der
En handel uden licens, rasede han
Bleg af harme begrundt han den vestlige kulturs årtier
Kristen næstekærlighed og demokratiske idealer
Spildt på utaknemmelige kaffere.
Foragelsen gjorde ikke den hvide mand ubeslutsom
Dommer og nævning blev hidkaldt, lovtekster tydet
Som tidligere en anden vaskede han hænder
Og med sikker stemme, hånlige, sagde han:
For ham væk til Robben Island
Lad ham rabe sig hæs der
Og så meget han har lyst befri sit folk!

En kold solrig dag i august 1962
Lytte den halvhyrtet
Til kendelsen fra den berygtede Rivonia-rettergang
Hvor en hvid dommer klædt i sort spyttede sorte ord ud:
LIVSVARIG FRIHEDSSTRAF.

Nytteløse, 'age og netter
Sytten års ensomhed
Omgivet af mure og pigtråd
Liv og formål spærret inde.

En skarv på behændige vinger
Oceanet evigt i bevægelse
Saltluft dybt i lungerne

Og et livstegn nu og da fra verden.
Han ventte: synet klart, troen usvækket
Retfærdighedens dag kommer
Rankere end sine undertrykkere
Og deres hemmelige allierede
Er Nelson Mandela en pil i flugt gennem tid og rum.
De racehundene, slavedriverne — ser de den?

Den sorte Pimpernel

På 17 år sidder den sydafrikanske nationalleder Nelson Mandela i fængslet for politiske fanger på den Robben Island i Det indiske Ocean. Han afsoner en straf på livstid (han er i dag 61 år) for sine aktiviteter lige siden 1946, da han blev rejstret fra universitetet Fort Hare (for farvede) som anfører for en studenterstrejk. Hans protest mod racekloven, hans ligegætskab med alle områder medførte en række aktiviteter, herunder medlemskab af den afrikanske nationalist-kongres (siden 1944). Allerede i 1956 anklagedes han for højforræderi, og i 1962 — efter at have levet under jorden — blev han idømt fem års fængsel for at inspirere til strejker. I hans bog 'No Easy Way to Freedom' fra 1973 kan man blandt en række illegalt offentliggjorte artikler — han fik snart tilnavnet 'Den sorte Pimpernel' — læse hans store

forsvarstale fra anklagebanken. Den sluttede således:
Jeg har næret store forhåbninger til tanken om et demokratisk og frit samfund, i hvilket alle individer lever sammen i harmoni og med lige store muligheder. Det er et ideal, jeg er parat til at leve for og gennemføre. Men hvis det viser sig nødvendigt, er det et ideal, jeg er parat til at dø for.
Det var den 12. juni 1964, han blev idømt livsvarigt fængsel. Hans kone, Winnie Mandela, har tilsvarende været forfulgt og fængslet for at overtage rejseforbudet, for at se familie og venner i sit hjem uden myndighedernes tilladelse og endelig for at være formand for den forbudte organisation 'Sorte foreldres sammenslutning i Soweto'.
For ikke længe siden modtog Mandela en ærbødighed af Nelson Mandela.

N. B.

Nelson Mandela

